

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Weisz Márk könyvkereskedése, hova a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési és hirdetési díjak küldendők. Részletek nem adatkivissza.</p>	<p>Felelős szerkesztő: Éder János. Kiadó-és laptulajdonos: Weisz Márk.</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Egyes szám ára 8 fillér. Megjelen minden vasárnap regge</p>
---	--	--

Tauglich-untauglich.

Irta: Dr. Hovay Lajos udvari tanácsos.

Elszomorító, de valóság, hogy mai műveltségünk és polgárosultságunk olyan eszmék diadalát jelenti, a melyek csak vérkeresztség árán váltak az emberiség közös kincsévé. Ez nem lehetett másképen. Az értelem követeléseinek kielégítésére irányított törekvések, amennyiben azok nemcsak tőlünk függenek, érdekellentételeket támasztanak. Mindenkinek a maga felfogásához való csökönyös ragaszkodása sok szenvedélyeket szabadít, a melyek mindig előpostái az összeütközésnek. Akár kitör a nyílt küzdelem, akár nem: az erőre kapott indulatok féregként rágodnak lelünkön, melyek megbénítják akaratomkat és gyöngítik szervezetünk ellenálló erejét is. A külső hatásokkal egykor jobban dacoló ember szervezete olyan mértékben gyöngül, amilyenben a műveltség és polgárosultság fejlődött, mert jobban elfoglalta az értelem, mint a test fejlesztése. E folyamattal szemben az ellenhatás csak a 19-ik század közepén kezdett általánosan mutatkozni. Lehet, hogy a test elkorcsosulásának szemlélete sokáig csak az iskolaigazgatókat, a nevelőket foglalkoztatta volna, ha az államok fentartásának ügye nem a katonaságon fordul meg. Az általános védőkötelezettséggel járó testvizsgálatnak nagy része volt abban, hogy a testi nevelés elhanyagolására terelődött a figyelem és azok a kérdések, amelyeket kezdetben talán csak a részvét vetett felszínre, utóbb fontos állami érdekek kielégíthetése miatt maradtak napirenden. Satnya gyöngé emberekkel nincs eleven ipar kereskedelem, de megbízható hadsereg sincs. Az önző állam így vált az emberies érzésekből keletkezett célok hatalmas támogatójává és saját érdeke sarkalja legjobban, hogy a köz- és magánegészségügy tanul-

mányozására javítására, minél többet áldozzon.

A régi multból nincsenek elléggé megbízható statisztikai adataink, de amennyire az utóbbi néhány évtized adataiból következtethetjük, a halandóság azokban az országokban csökken észrevehetően, amelyekben a köz- és magánegészségügy már nemcsak egyes tudósok, hanem hatóságok és egyesületek is foglalkoznak és gondoskodnak róla, hogy a tudományos kutatásokból leszűrődött igazságok a népnek mennél szélesebb rétegét átjárják. A halandóság a Magyar birodalomban az 1881-85-ik évek átlaga szerint 33.1 Budapesten 28, 8 volt, 1000 lélekre számítva, míg 1907-ben a vesztesség a Magyar birodalomban 25, 2-re, Budapesten 17, 8-ra apadt.

Ezek is felette érdekes adatok, mert ékesen szólnak bizonyítékai annak, hogy az emberi életét legjobban védelmezi a tanultság; ha azonban a magyar sovínisztaság szemüvegén vizsgálom a dolgot, és mégis sokkal szebbnek, színebbnek látom azokat, amelyek arról tájékoztatnak, hogy vajjon azóta, mióta a köz- és magánegészségügy nálunk is jobban foglalkoztatja az elméket, a Magyar birodalom katonai szolgálatra alkalmas egyéneinek száma fogyott-e vagy szaporodott.

Adataimat Myrdacz Pál dr. cs és k. elsőosztályu törzsorvosnak 1907-ben kiadott munkájából kölcsönözöm, melyben. Ő most már harmadik ízben, ismét több, még pedig 12 év alatt szerzett adatokról számol be. Körülbelül 700,000 embernek, szigoruan katonai szolgálatra megvizsgálása évente, olyan gazdag anyagot ad az emelkedésre, amelyhez hasonlót se mennyiség se megbízhatóság tekintetében, semmiféle más hatóság egybe nem állít szolgálatra alkalmas voltáról, mind szolgálatra alkalmatlanságának okairól annyira meglepő eredményeket olvashatunk, hogy belőlük hazánk jövőjének akár káp-

rázatosan szép képét is megfesthetjük, feltéve, hogy törekedni fogunk a tanulságokat kellőképen méltányolni. Míg 1883-tól 1893-ig azon katonaköteleseknek száma, akiknek magassága 160 cm., 1000 közt 301, és azoké akik 171 cm. fölé nyultak, csak 171 volt, addig 1894-től 1907-ig a kistermetűek, száma leszállott 246-ra, a nagytermetűeké felemelkedett 200-ra. A középtermetűek, kiknek magassága 160 — 170 cm. közé esik, szintén gyarapodtak, 1000-ként 26-tal. Ausztriában a nagytermetűek száma valamivel kedvezőbb volt, mert ott, a mi 200-unkkal szemben 235-öt találunk.

Mindenesetre szép látvány a szálas legények sora, de a [mai lövészközök idejében mellékes, hogy mekkora a legénység magassága, hanem az a fő, hogy ezer emberből hány válik be katonai szolgálatra.

E tekintetben Magyarországon az első és a második korosztály jobb volt mint Ausztriában, mert 12 év átlagában az első korosztályból Magyarországon bevált 1000 közül 404, Ausztriában 324, A harmadik korosztályból azonban Ausztria 272-től állíthatott Magyarországot 259 emberével szemben.

Ha pedig mind a három korosztályból számítjuk ki a középértéket, akkor Magyarországon 1000 jelentkező közül 318 szolgálatra alkalmas egyén találkozott, míg Ausztriában csak 267.

Világos, hogy ez az eredmény csak viszonylagosan kielégítő, mert azzal még sem büszkélkedhetünk, hogy ifjúságunknak csak alig harmadrésze vált be katonának. Ha azonban megfontoljuk, hogy a nagyobb használhatóság azokban a territorális kerületekben fordul elő, melyben a magyarság számaránya kedvező, reménységgel eltelve várhatjuk a jövőt, mert a megpróbáltatás nem egészen gyatra nemzedéket fog találni. Így mind a három korosztályt egybefoglalva, legelől találjuk a buda-

A legjobbnak bizonyult Kőbányai Polgári részv. sörfőzde sörrel. Ajánlja Ausländer Jenő sörfőraktáros melyek nála és az ő ismételésűsítőinál állandóan friss minőségben és korona zárral ellátott üvegekben kapható és pedig a Király-sör I öveg vételnél 16 kr., ugyanez 5-nél 15 kr., ugyanaz 10-nél 14 kr-ért. A kiviteli márciusi vagy a Barát maláta barna sör üvegenként 2 krral drágább.

Figyelmeztetés! Másfel csak úgy tessék elfogadni, ha a címken a „Polgári részv. sörfőzde” jelzés található, mert vannak helyek, hol hasonló üvegekben értéktelen minőséget is árusítanak.

pesti kerület, 1000 közül 374-gyel, utána következik a temesvári 325-el, a nagyszombati 317-tel, a kassai 305-tel, a pozsonyi 289-el és utolsó a zágrábi 277-el.

Ha az államok sorsa csak azon fordulna meg, hogy a katonai szolgálatra köteleseknek hányadrésze válik be, nyugodtak lehetnének.

A Tisza-Duna közén és mellette a Maros környékén tehát azokon a vidékeken, amelyeken a magyarság többségben van, olyan nép fejlődik, amely a katonai tulajdonságaiban felülmulta a határszéli részek ujoncát, valamint azokat is, akiket Ausztria kerületei állítottak ki. Tisztelettel említik a magyarság katonai erőit is. Ausztria legénységével szemben a mieink kedvezőbb számát főleg annak tulajdonítom, hogy a mi legénységünk tulnyomó része mezei munkával foglalkozik. A jó levegő, a napfény edzettebb, szívósabb ifjúságot fejleszt. A gyár és kézműipar izgatottabb, testet-lelket jobban sorvasztó foglalkozás, mint a gazdálkodás. A mezei munkás mozgékonyabb, rugalmasabb izmaival, pozsgás arcával, derűs arckifejezésével nem mérkőzhet a városi munkás törődött alakja, petyhüdt taglejtése, sápadt színe, tétovázó tekintete.

A Magyarország kerületeiben észlelhető különbségeknek nyilvánvaló oka, hogy a magyar lakta vidékeken jobb a mód, a gyermekkorban kevesebb nélkülözés, fejlődés közben tartalmasabb a táplálkozás, nagyobb a tisztálkodás világosabb és levegősebb a lakás. A határszélhez közelebb eső kerületekben az alacsonyabb műveltség, a nyomoruságosabb élet meglátszik az ujoncokon is, és lehetséges, hogy a nemi betegségek, a izsákosság következtében megviselt szülők képe tükröződik vissza a csenevész nemzedéken.

Azért semmi szín alatt sem tanácsolnám, hogy ezeket a tényezőket kicsinyeljük, csak azt kívánom, hogy hatásukról ne fessünk torzképeket; már maga a valóság is eléggé gyászos; ijesztő eszközre a tudomány nem szorult. Avagy Danténak csodálatos képzelettel és mesteri tollal megrajzolt pokla tartott-e vissza valakit a bűnös cselekedetről? Küzdjünk mind a nemi betegségek, mind az izsákosság elterjedése ellen, miként küzdenünk kell a tuberkulózis, a trachoma és mindenféle betegség, valamint a tudatlanság térfoglalása ellen, mert ezek mindnyájan csökkentik országunk termelő erejét és azok számát, akik megakadályozhatják, hogy ez a föld mások kezébe ne kerüljön. De e küzdelemben ne feltevésekre, hanem tudományosan megállapított igazságokra támaszkodjunk és sohase feledjük, hogy a műveltséghez csak azok az eszközök méltók, amelyek nemcsak

tanultabbakká, hanem erkölcsileg jobbakká tehetnek bennünket.

Ha család, iskola, egyház megteszi kötelességét, remélhetjük, hogy jövőben halandóságunk még kevesebb megfeszített munkára, katonai szolgálatra alkalmas emberünk még több lesz, mint amennyi van. És ha még szellemi tehetségeink kiművelődésben is a haladottabb nyugati nemzetekkel lépést tartunk, akkor nemsokára nyomatékunkkal hangoztathatjuk, hogy már nemcsak leszünk hanem vagyunk is.

Két nyilatkozat.

Lapunk 1. hó 2-án megjelent számának „Temetés szertartás nélkül” című cikke miatt a f. hó 9-én ugy a „Tiszavidék”-ben mint a „Csongrádi Ujság”-ban nyilatkozat jelent meg, még pedig a „Tiszavidék” nyiliterében valami Géci Géza nevezetű r. kath. segédlelkész, helybeli el. iskola r. kath. hitoktató aláírásával, a „Csongrádi Ujság” ugyancsak „Temetés szertartás nélkül” című cikkben nyilatkozik Porubszky József apát-plebános aláírásával.

Hát ami a „Tiszavidék” című helybeli lap nyiliteri közleményét illeti arra nem tartom érdemesnek válaszolni: mert egy olyan cikket ami az általam szerkesztett „Csongrádi Lap”-ban megjelent, durva személyeskedéssel agyonütni nem lehet, különben is elhatározott szándékom, hogy efféle szemén szedett gorombaságokra még akkor sem válaszolok ha azokat egy róm. kath. pap teszi papírra.

Másként áll a dolog főtitelendő Porubszky József apát-plebános ur cikkével szemben. Ha bár az általa közlött cikk jóakarattal felhígított epével van is keverve, de elejétől végig tisztességes hangon van írva és éppen ezért a félreértés kikerülése miatt is kénytelen vagyok válaszolni.

Hát, főtitelendő apát-plebános ur nem hiszem ugyan szán-szándékkal, de a cikk tartalmát és célját félre magyarázza.

U. i. mindjárt bevezetésből azt állítja, hogy lapunk 2-án megjelent „Temetés szertartás nélkül” című cikke a „Katholikus egyház és a papság ellen” irányul. Továbbá azt írja, hogy nem szokott ilyen semmitmondó fördmedvényeket észre venni. Ami az utóbbi megjegyzését illeti, hát én meg ugyan ezt a megjegyzést tehetném válaszára, amennyiben az apát-plebános ur nem tudom szándékosan-e, de mindenesetre nem a cikk lényegére válaszol: hanem egész más malomba öröl és azért támad, amiről abban a cikkben szó sincs.

Nem lennék r. kath. hívő, ha azt sem tudnám, hogy egyházi törvényeink szerint, az öngyilkosokat és a párbajban elesetteket nem szabad egyházi szertartással eltemetni.

Tehát ezt nekem hosszulére felelőszett magyarázattal bizonyítani felesleges szó vagy betű szaporítás. Én csak azt nem értem, hogy miért van, az hogy az egyiket teljes egyházi, sőt néha fényes szertartással temetik el, a másiktól pedig megtagadják?

Néhány évvel ezelőtt Ornyik Imre vagyonos gazdálkodó a tanyai padlásán kötéllel kivégezte magát. Az öngyilkos levelet hagyott hátra, melyben ép elmével megírta öngyilkosságának okát, tehát az öngyilkosságot ép elmével öntudatosan hajtottá végre. Ennek dacára teljes egyházi, sőt díszes szertartással helyezték örök nyugalomra.

A nyolcvanas év végén Gróf Zichy Ferráris Viktort Gróf Károlyi István párbajban agyonlőtte. Mint egyetemi hallgató emlékszem rá, hogy amint nevezett főúr, budapesti lakásán kiadta lelkét, az

összes r. kath. templomokban megszólltak a harangok és egy igazi grófi hullához illő díszes egyházi szertartással temették el.

Azt is tudom, sőt talán én helyeselem legjobban, hogy nyilvános bűnösöket, kik botrányos életükkel, vagy foglalkozásukkal nem hagytak fel és töredelem nélkül haltak el nem szabad eltemetni.

Midőn erre ki akar oktatni a főtitelendő apát-plebános ur, még inkább meggyőződtem, hogy a cikket melylyel támad el sem olvasta, csak azt látta, hogy abban a lapban jelent meg, melyet én, tehát olyan egyén szerkeszt, aki a szociáldemokrata eszmével és így a párttal is rokonszenvez.

Igen: mert ha olvasta volna az apát-plebános ur, hát meggyőződhetett volna róla, hogy eljárását helyeslem és helyeslem ma is. Nézetem szerint, mint ki is fejtettem a kerítés, emberhus kereskedés, undok, piszkos és éppen nem keresztényi foglalkozás, csak azt nem helyeslem, hogy egy kerítőt, aki ebből a mesterségből vagyont szerzett és midőn meggazdagodott akkor hagyott fel ezzel az undok mesterséggel, halála után ha megfizetik díszes szertartással adják át az envésznek.

Hasonló eset lenne, ha valaki rablásból, gyilkolásból gazdagodna meg, és aztán tudván — tudva fényes szertartással temetnek el: mert idő közben mondjuk halála előtt felhagyott ezzel a mesterséggel és töredelmesen halt el.

Vége csak azt akarom megjegyezni, hogy nem a hitű katolikusokat tartom én reactionáriusoknak, hanem azokat akik azon a címen, hogy hitű r. katolikusok a szabadelvűség, a népszabadság letörésére, megcsorbitására törnek.

Máskülönben legven meggyőződve az apát-plebános ur, hogy én minden vallást tiszteletben tartok; annál is inkább a r. kath. vallást amennyiben abban születtem, nevelkedtem és abban is fogok meghalni.

Béke velünk!

Eder János
a „Csongrádi Lap”
felelős szerkesztője.

UJDONSÁGOK.

— **Szakképzési látogatás.** Glosz Ferencz a közoktatási minisztériumhoz beosztott képezési tanár szakképzési, a m. hét folyamán meglátogatta a helybeli áll. polgári fiú és leányiskolákat. Meghaltatta az előadásokat, kikérdezte a tanulókat, utánna pedig a tanári karral értekezletet tartott, hol az egyes tantárgyakban tanúsított eredményért elismerését fejezte ki. a tanári karnak.

— **Meteor hullás.** A f. hó 14-én este 8 óra után egy fényes meteor hullott le vakító fényvel világította meg az égboltozatot.

— **Jég és fagy.** Nem volt elég, hogy az őszi és téli szárazságok a gabona fejlődését megakadályozták: hanem a múlt héten a jég és a fagy tette tönkre nagy részben a szőlő és gyümölcs termést. Amit meghagyott a jég tönkretette a fagy. Különösen a szőlők elején az ibolyási, az öreg szőlők, haleszi és az erzsébeti szőlőkben tett nagy kárt a fagy. Elmondhatjuk tehát, hogy a termés $\frac{3}{4}$ részét elvitte. De eltagvott a bab is, meg a kukorica is. Az a szerencse, hogy a babot és kukoricát még újra lehet ültetni. Most úgy állunk, hogy sem buza, sem bor sem gyümölcs nem lesz. A takarmány is képzelhetetlen silány, tehát a jóság állomány is megfogy, azért az adót fizetnünk kell, ha vért izzadunk is.

— **Figyelmeztetés.** A mai számunkban közlött munkás biztosító pénztár című hirdetésre felhívjuk az érdeklők figyelmét.

— **Tüzek.** Szántó Rókus jegyene utcai 22-ik számú háza f. hó 14-én virradóra ismeretlen okból kigyuladt és leégett. Bizosítva volt. Kovács Sándor Csemegi Károly utcai háza ugyancsak f. hó 14-én több ízben kigyuladt, a tüzet azonban szerencsére mindig ideje korán észrevették és eloltották. A kár jelentéktelen.

Félix fürdői élet a tavasz beálta óta állandóan vidám pezsgős élet van a gyönyörű Félix fürdőben, melyet egyre többek keresnek föl az ország minden részéből a gyógyulást kereső, és az üdülésre még szórakozásra vágyók. A gyógyulást kereső fel is talál minden kényelmet, ebben a páratlan gyógyhatású modern fürdőben, a melynek derék bérője Komzsisik Alajos kiváló gondolatokkal és áldozat készséggel igyekszik vendégeit kielégíteni.

— **Áll. tisztviselők fürdőkezdvézménye.** A földművelésügyi miniszter vezetése alatt álló fenyőházai, tatrálomnici, ránkfüredi, herculesfürdői és vizaknai gyógyfürdőben és nyaraló telepeken az áll. tisztviselők, altsztek és szolgák, valamint közvetlen családtagjaik fürdőkezdvézményt kapnak, ha ez iránt orvosi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényben a földművelésügyi miniszterhez fordulnak,

— **A kofák kabzsiságának alkonya.** Sajnos, hogy ez a mindnyájunk által várt várt alkony nem Csongrádon következik be. Legújában Arad városa jutott azon kellemes és irigylésre méltó helyzetbe, hogy kofáikat alaposan megrendszabályozta a város. Ugyanis a belügyminisztériumtól többször kérelmezte a városi rendtartásnak olyan módosítását, hogy az ismét elárúsított a piacon csak reggel 9 órakor kezdhesse a vásárolni, mert ezzel a nagy drágaságon lényegesen segítve volna. Az elutasítás után a város kérelmét többször ismételte s a napokban a városihoz intézett leiratában teljesítette.

— **Kövessük mi is Arad városának példáját és a fogyasztó közönség érdekében ismételt felterjesztésekkel.** Kérelmezzük a rendtartásnak jóváhagyását, hogy azzal kofáinak határt nem ismerő kabzsiságát végre letörhessük.

— **A gőzgépközlelők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái** Szegeden a folyó hó 23-án délelőtt 8 órakor fognak a Szeged alsóvárosi új vízműtelepen megtartatni. A kellően felszerelt vizsgálati kérvények a m. kir. kerületi iparfelügyelőséghez, Tisza Lajos körut 61. sz. I. emelet, küldendők be.

— **A telefon előfizetés reformja.** A kereskedelmi miniszter leiratot intézett az Országos Iparegyesülethez, melyben tudatja, hogy a telefon körül fölmerült összes bajok kufurását képező egységes évi átalány-előfizetési rendszer megszüntetését tervbe vette és olyan megoldási módot keres, mely a díjazást a használat arányosítani fogja.

A jó szappant arról lehet felismerni, hogy vízben könnyen oldódik és így a ruha szennyjét is könnyen oldja. Eppen azért a könnyen oldódó „Szarvas“-jegyű „Schicht“-szappant szivesebben fizetünk egy fillérrel többet, mivel sokkal kiadósabb, mint az olcsóbb szappan. Kérjünk mindig „Schicht“-szappant a „Szarvas“ jeggyel, melynek tisztaságért 25.000 koronával szavatolunk.

— **A Főváros Látványossága,** az Új Idők kávéház, Váci körut 45. sz. alatt. A Budapestre érkező vidékiek előszere-ttel keresik fel e pompásan berendezett kávéházat mert az igazságügyi-törvény szerű paloták és a minisztériumok közvetlen közelébe van, mert kávéháztulajdonos figyelme és pontos kiszolgálással tette magát érdemessé a közönség bizalmára

mert Magyarország és a külföld összes lapjait ott megtalálja az olvasó és mert ott Váci Kiss Lajos leghirneyesebb 14 tagból álló zenekara hangversenyez esténként. A fővárosba utazó olvasóim szives figyelmébe ajánljuk e minden tekintetben élvezetes és kényelmes kávéházat.

— **A Gazdaközönség legfontosabb érdeke.** Ma már minden gazdálkodó tisztában van azzal, hogy ha igazán belterjes gazdálkodást akar folytatni, ha hasznóhajtó beruházásokat akar eszközölni, azt csakis abból az olcsó tőkéből teheti, a mit földbirtokára törlesztéses kölcsön alakjában fel vesz. A gazdaközönségnek utbaigazítást vélnünk adni, ha felhívjuk figyelmét az immár közel 20 év óta fennálló és az egész országba előnyösen ismert „Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet“-re. (Budapest, VI. körut 39.) Mely intézet földbirtokokra becsérték 3/4 részéig, 3 1/2%-os készpénzkölcsönönket eszközöl ki 65 évig terjedt törlesztésre. A gazdaközönség ezreinek elismerő leveli tanuskodnak arról, hogy az intézet minden egyes ügy lebonyolítása a kölcsönt igénylő legteljesebb megelégedésre történt. levelibeli tudkozádsra díjtalanul válaszol az intézet tulajdonosa: Gurré Ferencz.

Csongrád község előjáróságától.
3851.1909 sz.

Hirdetmény.

A földadó kataszteri munkálatoknak az 1909 évi V. tc. értelmében a tényleges művelésiág szerinti kiigazítása tárgyában kibocsájtott 19979.1909 számú pénzügyminiszeri rendelet 2 §-ban foglaltak alapján a Csongrád község határára vonatkozó kataszteri tekekönnyvek a mintaerek jegyzéke, a részletes felmérésre vonatkozó kataszteri tekekönnyvek a mintaterek jegyzéke, a részletes felmérésre vonatkozó összes birtokvázlatok térképek valamint az összes eredeti kataszteri birtokivek Csongrád község közházánál a birtoknyilvántató hivatalos helységben a folyó évi május hó 3-ik napjától kezdve június hó 2-ik napjáig terjedő 30 napi közszemlélre vannak kitéve, ahol azokat a délelőti hivatalos órák alatt az érdekelt birtokosok megtekinthetik s ingatlanainak úgy az osztályozásra, valamint a művelési ágakra s területeikre vonatkozólag felvilágosítást kérhetnek.

Ezzel kapcsolatosan figyelmeztetnek az összes birtokosok, hogy birtokainak művelési ágában, esetleg az adótárgyában beállott változásokat a fentebb említett határidő alatt vagy írásban vagy pedig szóval a birtoknyilvántartónál feltétlenül bejelentésük, miért is tájékozással közölte-tik, hogy bejelentendő minden olyan változás, ahol szántóföldből vagy legelőből szőlő lett létesítve a gyepek egészben vagy részben felszántva lettek tanya és épületek leromboltattak s a tanyahelyek ma mint szántóföldek vagy legelők vannak használva, vagy szántóföldeken új tanyaépületek létesítettek s azok kataszteriileg ilyenekül még felvéve nincsenek s végül az olyan területek, melyek mint adómentes területek, vizálások, kopárságok voltak felvéve, ma azonban más művelési ágban használatnak.

A bejelentés elmulasztásából netán háralandó hátrányost kért s kelemetlen-ségekért a bejelentést elmulasztó birtokos önmagát okolhatja ja.

Csongrád 1909 évi április hó 30.án

Kovács Elemér s. k. Nagypál Imre s. k.
jegyző bíró.

Hirdetmény.

A községi rendőr és tűzoltó őrszobában szükségessé vált 4 darab vaságy, 4 darab szalmazsák, 4 darab fejpárna, 8 darab takaró pokróc, 3 darab kétméteres, 1 darab 3 méteres pad és egy darab asztal beszerzésére árlejtést hirdetek.

Az árlejténi szándékozók azzal értesítettnek, hogy az árlejtés a folyó hó 18-án délután 3 órakor a II-od bírói hivatalban fog megtartatni, melyre az érdekeltek meghivatnak.

Csongrád 1909 május hó 12.

Dragon Károly s. k.
II-od bíró.

4067.1909 sz.

Hirdetmény.

Az aranka kötelező irtása tárgyában kiadott 36451.1904 és 66600.1907 sz. m. kir. földművelésügyi miniszeri rendelet alapján közhírré tétetik, hogy az aranka a lakosság által irtandó s a mulasztók kihágást követelnek el, mely a kihágási cselekmény megtorlásán tul az észlelt arankának a hatóság általa mulasztást elkövetők terhére való kiirtásával jár.

A mezőőrök utasítva vannak a mulasztás azonnali bejelentésre.

Csongrád 1909 évi április hó 24-én

Sólya Gyula s k
főjegyző.

4650.909 sz.

Hirdetmény.

Csongrád község 1909 évi III. osztályu kereseti adó potkivetési lajstrom adókiszámítási javaslata az 1883 évi XI. IV tc. 18 §-a értelmében az 1909 évi május hó 17-től kezdődő 8 egymásután következő napon a község háza II-ik jegyzői irodában közszemlélre ki van téve.

Erről az adófizetőket, különösen azokat kik üzletüket vagy vállalatukat az 1909 évi május hóban történt III. osztályu kereseti adó általános kitevése után kezdették meg, azzal értesitem, hogy ha ezen III. osztályu kereseti adó kiszámítási javaslatot kérelmesnek tartják, az eleni észrevételüket a lajstrom kitételére alatt ezen kir. pénzügyigazgatóságánál a 8 napi határidő letelte után pedig az adókivető bizottságnál írásban beadhatják, avagy az adókivető bizottság elnöke által kitűzendő tárgyalási határnapon személyesen avagy meghatalmazottjuk által élő szóval is előterjeszthetik.

Csongrádon 1909 május hó 12.

ad. 1682.1906 sz.

Hirdetmény.

Értesitem az adófizető közönséget, hogy az állami adó, vármegyei utadó és községi pótagók második negyed évi részlete folyó évi április hó 1-én esedékes volt. Felhivom ennél fogva mindazokat akik ezen második negyedévi részlet kifizetést elmulasztották, valamint azokat, akik az állami adó, vármegyei utadó és községi pótagókban, hadmentességi díjban ármentesítő társulati kölcsön törlesztésekben a mult évi hátralékukat ki nem fizették, hogy ezen fizetési kötelezettségeiknek nyolc nap alatt annál is inkább eleget tegyenek, mert ellenkező esetben ellenük a végrehajtási eljárás fog meginditadni.

Csongrádon, 909 május 16-án.

Kovács Elemér
jegyző.

Kitűnő arczsépitő szer!

bőrhibát. I tégely I kor. „Erika szappan“ darabja 50 fillér.

Wiesner Lajos

Teljesen ártalmatlan a Wiesner-fél „Erika Crème“ mely pár napi használat után el-tüntet szeplőt, sümört, pattanást és mindennemű

„Szent Rókus“ gyógyszer-tárában Csongrád, Kossuth-tér.

A mosás akár a tánc,
Fáradtságba nem kerül,
Schicht szappant ha használ,
Még szived is örül.

Schicht szarvasszappana
csodálatos, hathatós tisztítóerejét
szájszerül előállításának és a leg-
jobb nyersanyagok leggondosabb
kiválasztásának köszöni.

Schicht szarvasszappana
kíméli a kezeket és a fehérműt!
Megtakarít fáradtságot és veszélyt
kíméli emellett az egészséget!
Megtakarít pénzt, időt és munkát!
• Tisztasága 30.000 koronával
szavatoltatik.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy nálam a legdivatosabb és a legmagasabb igényeknek megfelelő

férfi-ruha

készül a lehető leghatározottabban árak mellett.

Ajánlom továbbá dúsz választékú magyar és angol szövet raktáromat.

Amidőn a n. é közönség kegyes pártfogását kérem, maradtam teljes tisztelettel:

Medgyesi Ferencz

férfi szabó

szabó ipari szakoktató.

Ön szép lesz,

ha „KAMILLA“ krémet használ!

Szeplő, májfolt, pattanások
stb. ellen a leghatásosabb a

Kamilla kréme.

Egy té ely ára 1 korona.

Kapható Csongrádon egyedüli készítőnél

Lőw Adolf

(Balkanyi L. utoda)

„Mégváltó“ gyógyszerár-
rában Szivák-tér.

FÉLIX GYÓGYFÜRDŐ

Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb forró kénes hő forrás, víz hőfoka 50° Celsius. Gyógyjavallat fürdő alakjában. Gout (reuma) és köszvény ellen. Női betagségeknél, idült-méh, és petefészek gyulladások, méh hurut, medencebeli sejtiszóvetlő, és izzadmányoknál; Ivó gyógy-mód alakjába, idült gyomorbántalmaknál, makacs székrekedésnél, máj- és epehólyag betegségeinél, sárgaság és epekőveknél meglepő gyógyhatás. Tükör, kád, mór, szénsav, és Iszap fürdők

1908 évben 8600 állandó fürdővendég.

Állandó fürdőorvos, állandógyógytár, 250 kényelmes lakó szoba kitűnő vendéglők, jutányos étlapárak. Állandó elsőrendű cigány zene, vasárnaponként katona zene, tennis pálya, gondozott sétautak, 200 holdas park.

Pósta, távirtda interurbán telefon

Curtax és zenedíj nincs.

Prospektust küld az Igazgatóság.

KOVALD PÉTER ÉS FIA

cs. és kir. szab. kelme- és szőrmefestő, vegytisztító és gőzmosó gyár
BUDAPEST, VII., SZÖVETSÉG-UTCZA 37 SZ.

megbízói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőket létesít és ez által módot nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy cégét — a csomagolás és postaköltség mellőzésével — közvetlenül felkereshesse

BLOCH ADOLF CSONGRÁD

vette át a képviselőt és a gyár rendes áraiban vállalja az uri, női és gyermek öltönyök, díszítő és butorszővetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csipke és végárak, szőrmék stb. vegytisztítását és festését.

Ugyszintén ágytollak tisztítását és fehérműt mosását is.

A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos áraitól, szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselőt és számos megbízást kér a

Kovald Péter és fia cég

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Városliget út 63,

Áll: a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak!

Locomobil és gőzeséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-éséplőgépek, lóharc-éséplők,
tisztító-roszták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr.
kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-
morzsoltók, daráló, őrlemények, egyetemes
acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden
egyéb gazdasági gépek.

Hirdetmény.

A szegedi kerületi munkás biztosító pénztár igazgatósága Csongrádi megbízottjánál alulírottak nevezvén ki értesitem a közönséget, hogy mind a munkás biztosító pénztára vonatkozó be és kijelentéseket, panaszokat és kérelmeket csak a lakásomon **Templom utca 13 sz.** alatt fogadok el mindent **kedd, csütörtök és szombaton délután 5^{1/4} órától — 6^{1/4} óráig.**

Egyébb időben és helyen a munkás biztosító pénztárra vonatkozólag semmi féle bejelentést vagy panaszt nem fogadok el.

Csongrádon 1909 május hó 14-én.

Kovács Elemér

a szegedi kerületi munkás biztosító pénztárának
csongrádi megbízottja.

Csongrád község előljárásgától.
ad. 3343, 1909 sz.

Hirdetmény.

Hivatkozással a községi előljárásgát által a vértetű kötelező irtása tárgyában 1909. évi április hó 1-én fenti szám alatt kiadott s minden szőlőbirtokosok kikézbizetett hirdetésre, figyelmeztetnek és utasítanak a szőlő birtokosok, hogy a hivatkozott hirdetés 5. pontjának b, alpontjához képest a vértetves fákön a vértetűvel megtámadott galyak levágandók az ekként előállított sebek megtisztítandók kátránnyal bevonandók. Aki ezen rendelkezéseket 15 napon belül nem teljesíti szigoruan megbírságotlaltik:

A hegyörök s összes közbiztonsági közegek utasítva vannak a mulasztók azonnali bejelentésére.

Csongrád, 1909. május 11.

Sólya Gyula
őjegyző

Csongrád vármegye alispánjától.
3167. alisp. 1909. sz.

Arlejtési hirdetmény.

A Szentés városban, továbbá Csongrád és Szegvár községekben létesítendő gazdasági munkásházak felépítéséhez szükséges építési anyagok szállítására a várm. munkásházépitő bizottság 2—1909. sz. határozata alapján zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek, a következő feltételek mellett:

Szentés városban az alsóréti munkástelepen 200 drb,
Csongrád közsében, a Döme város mellett, a gőzfürdő és a keresztény gőzmalom közötti, valamint a keresztény gőzmalom háta mögött fekvő területen 194 darab, — és

Szegvár községben a réti területen 50 darab gazdasági munkásház fog építtetni.

Az államépítészeti hivatali rendeltég által készített terv és előmérési költségvetés szerint egy munkásház építéséhez a következő anyagokra van szükség

I. Csoport: Téglá és cserép-anyag.

1) 2 drb. folyosó-oszlop aláfalazásához szükséges 50 drb. fali téglá.

2) 2 drb. folyosó-oszlop és a kémény felrakásához szükséges 400 darab kongó téglá.

3) 1125×14 = 1575 m² tetőterület befedéséhez szükséges I. osztályu cserép:

4) 14 méter gerinc beszegéséhez szükséges gerinc-cserép:

5) A kőműves munka teljesítéséhez szükséges 50 kgr. oldatlan mész és 1 m³ homok.

Ezen anyagok a helyszínére szállítandók és ott telkenként elosztva és az egyes telkekre szállítva adandók át,

II. Csoport: Ácsmunka.

1) 28 drb. 8—13 méretű szarufa

abból 14 drb. 4.4 méter, 14 drb. pedig 3.8 m. hosszban szállítandó;

2) 13 drb. 8—10 méretű, és 2.55 m. hosszú szarufa az ereszethez;

3) 1 drb. 13—16 cm. keresztmetszetű, 13.85 m. hosszú szelemenfa;

4) 8 drb. 8—15 méretű 3.6 m. hosszú ollóág;

5) 2 drb. 10—13 vastag, 5.70 m. hosszú ollótalpa;

6) 1 drb. 10—16 méretű 12.85 m. hosszú folyosó szemöldökfa;

7) 1 drb. 18—24 cm. méretű 12.85 m. hosszú mestergerenda;

8) 9 drb. 9—13 méretű 5.70 méter hosszú plafon-gerenda;

9) 2 drb. gerenda a lécezés és deszkázás leszögezéséhez, 8—10 mérettel és 5.70 m. hosszban;

10) 2 drb. 5—8 méretű, 12.85 f. m. hosszú sárgerenda;

11) 15—33 cm. méretű deszkából 4 drb. 4.75 m, hosszban, 4 drb. 6.80 m. hosszban és 20 drb. 40 m. hosszban;

12) 2 drb. 2.5—2.5 cm. méretű, 5.8 m. deszka vízlevezetéshez;

13) 1 drb. 13—13 cm. méretű 2.5 m. hosszú kémény-gerenda;

14) 4 drb. ajtóhoz szükséges 8—12 méretű 8 drb. 1.25 m. és 8 drb. 1.95 m. hosszú gerenda;

15) Padlásajtóhoz szükséges 2 drb. 8—8 cm. méretű 1.20 m. hosszú és 2 drb. ugyancsak 8—8 cm. méretű 1.90 m. hosszú gerenda;

16) 2 drb. 8—16 cm. vastag 3,8 m, hosszú lépcsőfok-tartó;

17) 12 drb. lépcsőfok 26—22 cm. vastag és 0.8 m. hosszú;

18) Prémés ácsajtókhoz szükséges 8 drb. 2—2.5 cm. vastag és 4 m. hosszú deszka és 4 drb. 2.6—2.6 cm. vastag és 5 m. hosszú ajtóprémdeszka;

19) A padlásajtóhoz szükséges 2 drb. 20—26 cm. méretű 4 m. hosszú deszka;

20) 11.25×14 = 157.5 m² tetőterület terítéséhez szükséges 2.5—5.0 cm. méretű 490 folyóméter lécz;

21) Padláslécezéshez és végfal elkészítéséhez szükséges 1 kocsi szelezés;

22) 1 ház elkészítéséhez szükséges 7 kgr. drótszeg;

A II. csoport alatti anyagok a helyszínére szállítandók s ott telkenként elosztva és az egyes telkekre szállítva adandók át,

A II. csoport alatti anyagok szállítására és ezen anyagok feldolgozásával járó munkára, vagyis az épület ácsmunkájára együttes vagy külön-külön ajánlat tehető.

Az ácsmunkák alatt a terv szerinti tetőszerkezet elkészítése, annak a falazathoz való lekötése és beállítása, lelécezése, továbbá a prémés ajtók és padlásajtó, valamint a padlás lépcső teljes elkészítése értendő. A prémés ajtók mérete 1.82×0.87 m. a padlásajtóé 1.80×0.74 m.

III. Csoport: Kovács munka:

1) 5 drb. ajtó vasalása, a megfelelő heveder, sarokvasakkal és zárrakkal.

IV. Csoport: Asztalos és üveges munka.

1) A lakószobára nyíló 2 ablak elkészítése, két szárnyal. kettős szerkezettel 1.20—0.75 méter belvilággal, továbbá 5×18 palncstokkal. 25 cm. széles ablakdeszkával ellátva, vasalással, üvegezéssel, kétszeri mázolásal együtt.

2) A konyhára és kamrára nyíló két fél-ablak egy szárny al. kettős szerkezettel, 5—8 cm. vastag tokkal és 0.40 1.20 m. belvilággal, vasalással, üvegezéssel, kétszeri mázolásal együtt.

Mіндеzen munkákra községenként és csoportonként együttes és külön ajánlatok is tehetőek.

Az építési anyagok esetleg vasúti szállítása a m. kir. államvasutakon a munkásházakra vonatkozó 1907 évi XLVI. t. c. végrehajtására vonatkozó 67000—1907 F. M. rendelet 18 §-ában jelzett kedvezményes díjtételek mellett eszközöltetik.

Az ajánlathoz a téglá és cserépből

minták csatolandók és a felhasználandó egyéb anyagok minősége pontosan megjelölendő.

Az ajánlati végösszeg 4 százalékának megfelelő bánatpénz a szentesi kir. állam-pénztárnál letétbe helyezendő és a letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó.

A szabályszerűen felszerelt ajánlatok alulírott alispánhoz folyó évi május hó 29. napjának d. e. 10 órájáig nyújtandók be, a későbbben érkező, vagy távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az építő hatóság fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül szabadon választhasson.

Közelebbi feltételek és felvilágosítások ezen alispáni hivatalnál adatnak meg: ugyanott a tervrajz és a költségvetés is megtekinthető.

Kelt Szentesen, 1909. évi május hó 14-én,

Dr. Cicatricis

alispán.

Értesítés

A csongrádi gőzfürdőnél április 21-től **kád fürdő minden nap**, szerdán gőzfürdő egész nap a férfiaknak, csütörtökön egész nap a nőknek, pénteken zóna gőzfürdő délelőtt a férfiaknak, délután a nőknek.

Ifj. ZSOLDOS FERENCZ
———— SZENTESI ————**téglagyárban**

mindennemű építkezési és disztéglák, vasas és félvasas burkoló téglák, keramit lemezek, padozat téglák, villanyvégü lapos cserép, gerinc-cserép a legjutányosabb áron bármily mennyiségben kapható.

Mészáros Ambrus,
uri, női és gyermekcipész
Csongrád.

Csemegi Károly-utca 4.

Tisztelettel értesitem a csongrádi uri közönséget, hogy 1 évi jóállással elegáns uri, női és gyermekcipőket a lehetőleg jutányos áron készítek.

Megrendeléseket valamint javításokat gyorsan és pontosan eszközölök.

Kívánatra rendelés céljából házhöz megyek. Különösen felhívom a t. urak figyelmét rendkívüli elegáns uri cipőimre amelveket még máig is szállítok egy előkelő budapesti cégnek.

B. pártfogást kér teljes tisztelettel,

Mészáros Ambrus
cipész.

Lapunk nyomdájába

HIRDETÉSEK

jutányos áron felvétetnek.

Hirdetmény.

Az 1909 évi ház adólajstrom 1909 évi május hó 3 ik napjától 1909 évi május hó 20 ik napjáig a számtiszti hivatalban közszemlére tétetik, hol azt a hivatalos órák alatt bárki megtekintheti s az ellen azok kik ezen adónemmel a múlt évben is megróva voltak a lajstrom kitételnek napjától, azok pedig kik ezen adónemmel megróva nem voltak, adotartozásaiuknak az adókönyvecskéikben történt bejegyzésétől számított 15 nap alatt felszólamlásukat az előljársóághoz benyújthatják.

Kelt Csongrádon, 1909 évi április hó 30 án.

Kovcs Elemér
jegyző.

ad. 779-1909 sz.

Hirdetmény.

Miután többször előfordul az az eset, hogy különösen az utcákon álló szederfákról a lobmszedést ellenzik, sőt a szederfák lombjait különféle ártalmas folyadékkal hasznavehetetlené teszik mely ténykedés a selyemtenyésztésre igen káros befolyást gyakorol országos törvényileg biztosított nemzeti érdek lévén a hazai selyemtenyésztés minél hathatósabb előmozdítása, mely cél elérését igyekezik biztosítani az 1894 évi XII. tcz. 98 §-ának e. pontja, - figyelmeztetik a közönséget hogy az ily kihágást követők a törvény által szigorúval fognak bünttetni,

Csongrád 1909 évi április hó 25-én.

Sólya Gyulya s. k.
főjegyző

Igazán!

Zacherlin

segít
nagyszerűen
utólérhetően
rovar ir-
táson.

A tisztességes becsületes kereskedő ében ügyel arra, hogy ha vevője utólérhetően hatásánál fogva közismert „Zacherlin”-t kér, ne akasszon nyakába megtévesztő surrogatumot.

Sajnos azonban vannak másféle kereskedők is

Ennélfogva mindenkit a ki valódi Zacherlint akar venni, nyomatékosan figyelmeztetünk, hogy utáztatoktól, melyek utóbbi időben megtévesztően hasonló üvegekben forgalomba kerülnek az által ovakodjék, hogy pontosan ügyeljék a „Zacherlin” névre.

NYOMDAI ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel értesítem Csongrád
és vidéke t. közönségét, hogy
— nálam mindennemű —
KÖNYVNYOMDAI
munkák ízlésesen, gyorsan pon-
tosan és lehető legjutányosabb
árban készíttetnek el.

o Szíves pártfogást kér o

WEISZ MÁRK nyomdatulajdonos.